

Turó de Can Grimau o Necròpolis de Can Grimau

Òdena

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Camí de Cal Salat. Turó de Can Grimau, PK 0,200
Emplaçament	Petita elevació , a la dreta del camí que mena de Can Grimau a Cal Magí de les Alzines

Coordenades:

Latitud:	41.6047
Longitud:	1.60267
UTM Est (X):	383562
UTM Nord (Y):	4606831

Classificació

Número de fitxa	08143 - 305
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Romà Visigot Medieval
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Terreny erm
Protecció	Inexistent
Número inventari	CC.AA. 3027
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08142A009000066
Autoria de la fitxa	Lluís Pedraza i Jordana
Data de registre de la fitxa:	dt., 26/11/2013 - 01:00

Descripció

Jaciment format per dos conjunts o àrees funeràries. El primer conjunt està situat en un turó que hi ha al peu i a l'esquerra del camí que va de Can Grimau a Cal Magí de les Alzines, i està format per dues sepultures una de teules en doble vessant que en el poc temps transcorregut entre la seva descoberta i l'excavació presentava un alt grau de destrucció de la seva estructura i de les restes antropològiques. El fons de la inhumació el formaven fragments de regula i diferents lloses de pedra que eren el llit de l'inhumat. El segon enterrament del qual en mancava la capçalera presentava un fons recobert de teules amb tancament als peus amb una teula vertical, estructura que suposem igual a la part desapareguda i les murets de pedra seca a les bandes. Ambdues inhumacions presentaven una orientació NW-SE. Aquesta segona inhumació corresponia a un individu del sexe masculí d'una estatura a l'entorn de 166 cm, en posició de decúbit supí amb les mans creuades sobre la zona púbica. Proper a aquestes inhumacions aparegueren restes d'opus signinum d'algun tipus de construcció litúrgica en relació amb les inhumacions o la possibilitat que es tractes de restes de l'acabat d'algun enterrament funerari.

A uns 120 metres en direcció NW, també en una petita elevació del terreny es localitzà una altra inhumació, en aquesta ocasió escapçada pels peus. Tipològicament corresponia una fossa excavada al terra del tipus banyera amb coberta de lloses, essent la llosa del cap més petita que la resta. Les restes antropològiques mostraven una inhumació en decúbit supí amb el braç dret creuat damunt del cos i l'esquerra estirat paral·lel al cos. Les restes humanes d'aquesta inhumació presentaven característiques pròpies de la comunitat hebrea. A uns 40 metres d'aquesta inhumació es recuperà una tapa, fragmentària, de sarcòfag, de secció triangular, de pedra sorrenca.

Culturalment parlant, la necròpolis de Cal Grimau caldria, doncs, emmarcar-la en un ampli període de la baixa romanitat, amb una cronologia que s'estén entre els segles IV i VI dC.

Aquesta asseveració vindria confirmada i avalada pels materials recollits i estudiats. En el sector de les dues primeres inhumacions el material ceràmic que més abundava era la Terra Sigil·lada Africana D amb una pràctica absència de la Terra Sigil·lada Gàl·lica Tardana, enfront del què succeïa a l'entorn de la tercera inhumació i voltants, on el segon tipus ceràmic esmentat ocupava un lloc destacat. Així, doncs, mentre a les primeres inhumacions la resta ceràmica més moderna ens situa a la segona meitat del segle V dC (forma Hayes 91de TSAD), a la tercera inhumació i entorns la cronologia s'allarga fins el segle VI amb les ceràmiques grises estampades, moment en què aquestes desapareixen malgrat la seva coexistència amb altres restes que es poden ubicar en un moment cronològic anterior.

Tipològicament parlant, tot referint-nos als tipus d'enterrament presents en aquesta necròpolis, podem observar també una dualitat entre sectors així, mentre les primeres tombes corresponen a les sepultures construïdes encara amb tègules de tradició romana dels tipus Ripoll 1 i 2, la tercera inhumació utilitza la fossa simple de tradició visigoda del tipus Ripoll 7. En general s'accepten les sepultures de tègules com a representatives d'una fase antiga, anterior a altres tipus d'enterraments. Així mentre en els casos d'enterraments en tègules es pot parlar d'una cronologia de finals del segle III al segle V dC, en el cas d'enterraments en fossa senzilla ho farem a partir del segle V dC i la utilització de sarcòfags no la documentarem fins els segles V-VI dC al sud de la Gàl·lia.

Història

El jaciment va ser descobert de forma casual el 1987 per Pere Arnau. L'excavació d'urgència posterior es va desenvolupar els caps de setmana compresos entre el 26 d'abril i el 31 de maig del mateix any, i va ser dirigida per Pere- Lluís Carmona i Lluís Pedraza.

Bibliografia

- BERNI MILLET, Piero (1998). Las ánforas de aceite de la Bética y su presencia en la Cataluña romana, Universitat de Barcelona, Barcelona, p. 157.
- CARMONA I TÉLLEZ, Pere Lluís; PEDRAZA I JORDANA, Lluís (1987): "Excavació d'urgència a la necròpolis Tardoromana de Cal Grimau (Òdena)", La Veu de l'Anoia (7 de juliol), Publicacions Anoia, S.L., Igualada, p. 9
- CARMONA I TÉLLEZ, Pere-Lluís; PEDRAZA I JORDANA, Lluís (1987). Necròpolis tardo-romana del Cal Grimau (Òdena-Anoia). Memòria d'excavació.
- CARMONA, P. L.; PEDRAZA, L. (1993): "Cal Grimau, Òdena", Anuari d'intervencions arqueològiques a Catalunya. Època romana i Antiguitat tardana. Campanyes 1982-1989, Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, p. 37.
- ENRICH HOJA, Jordi.; SALES CARBONELL, Jordina.; ENRICH HOJA, Joan. (2003): "Les necròpolis tardoantigues i altmedievals a l'Anoia: els rituals d'enterrament i les seves pautes i models d'interrelació a l'espai rural", II Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya, ACRAM, Sant Cugat del Vallès, p. 662-673.
- GIBERT REBULL, Jordi (2011). L'alta edat mitjana a la Catalunya Central (segles VI-XI). Estudi històric i arqueològic de la conca mitjana del riu Llobregat. Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona. Bellaterra (Cerdanyola del Vallès).
- JÀRREGA I DOMÍNGUEZ, Ramon (1991): "La comarca de l'Anoia a l'època tardo-romana. Un estat de la qüestió", Estrat revista d'arqueologia, prehistòria i història antiga, núm. 4. Centre d'Estudis Comarcals d'Igualada, Igualada, p. 61-82.
- JÀRREGA DOMÍNGUEZ, Ramon (1992). Poblamiento y economía en la costa este de la Tarraconense en época tardorromana (siglos IV-VI), vol.II. Tesi doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, Bellaterra (Cerdanyola del Vallès).
- SALES CARBONELL, Jordina (1994): "Tombes i necròpolis isolades a la comarca de l'Anoia", Acta Historica et Archaeologica Mediaevalia, 14-15. Universitat de Barcelona, Barcelona, p. 317-336.
- SALES I CARBONELL, Jordina (1996-1997): "El problema cronocultural de les necròpolis durant l'antiguitat tardana", Annals de l'Institut d'Estudis Gironins, vol. XXXVIII, Institut d'Estudis Gironins, Girona, p. 1265-1279.